

Innst. S. nr. 66

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:137 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien om en helhetlig plan for CO₂-håndtering

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen i sin varslede energiplan legge frem en sak om helhetlig plan for CO₂-håndtering i Norge."

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Tord Lien, Ingrid Skårmo og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvasheim, viser til svarbrev fra Olje- og energiministeren vedlagt, datert 22. oktober 2008.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpar-

tiet, er enig med olje- og energiministeren om at satsingen på CO₂-håndtering er et hovedelement i Regjeringens energipolitikk, og viser til at Regjeringen har iverksatt flere viktige prosjekter for å realisere fangst, transport og lagring av CO₂ i Norge: Planlegging og forberedelse av testsenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM), fullskala fangstanlegg for CO₂ på Mongstad, fullskala fangstanlegg for CO₂ på Kårstø, og transport- og lagringsløsninger for fangst CO₂ fra Kårstø og Mongstad.

Komiteen viser til at slik satsing er krevende av flere grunner. CO₂-håndteringsteknologi er i stor grad umoden teknologi, og det er behov for mer utprøving, forskning og erfaring. Målsettingen er å fremme kostnadseffektive og fremtidsrettede teknologikonsepter for CO₂-håndtering, og å sikre en bred anvendelse av slik teknologi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser videre til svarbrevet fra olje og energiministeren om at når Regjeringen i forbindelse med at investeringsbeslutningene knyttet til CO₂-håndteringsprosjektene på Mongstad og Kårstø skal legges fram for Stortinget, vil Regjeringen komme tilbake til Stortinget om Regjeringens arbeid med løsninger og rammer for CO₂-fangst, -transport og -lagring.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det er en rekke prosjekter i Norge hvor man ønsker å fange, lagre, transportere og/eller bruke CO₂. Private aktører har lansert spennende muligheter innen CO₂-fangst og lagring/bruk ved blant annet kullkraftpro-

sjekter på Husnes og Haugalandet og gasskraftprosjektet på Melkeøya. På Risavika gassenter i Rogaland testes i dag ut teknologier fra Aker Clean Carbon, Sargas og IFE/CMR. Sargas har også lansert en CO₂-transportløsning med skip. IFE studerer potensialet for å binde CO₂ til mineraler, og skape produkter med høy verdi i markedet. Andre selskaper ser på muligheten til å binde CO₂ i sement eller mursteinsproduksjon, eller bruke/binde CO₂ i produksjon av ferskvann/landbruksvann.

Felles for ovennevnte prosjekter er at de ikke har noen generelle rammebetingelser å forholde seg til, og de forskjellsbehandles i forhold til CO₂-prosjektene på Kårstø og Mongstad. Derfor mener disse medlemmer at det ville vært i alles interesse at man skisserte en mer helhetlig strategi rundt CO₂-arbeidet, slik at man i større grad fanget opp det mangfold av prosjekter som i dag eksisterer. Disse medlemmer mener det er uheldig at den politiske interessen for CO₂-arbeidet i dag nærmest ensidig konsentreres om to politisk initierte prosjekter, på Kårstø og Mongstad. Uavhengige, konkurrerende prosjekter ignoreres i stor grad. Dersom man skal få suksess i dette arbeidet, så burde man i større grad stimulere til økt bredde i arbeidet og hvor private aktører på egen hånd fremmer prosjekter hvor de er villig til å ta en økonomisk og teknologisk risiko.

Disse medlemmer mener CO₂-prosjektet på Mongstad fremstår som et godt prosjekt på de fleste måter. Prosjektet legger vekt på forskning og utvikling, utbygging av testanlegg og dernest investeringsbeslutning om et fullskala anlegg. Disse medlemmer vil dog påpeke at med Regjeringens tidsplan vil det ikke være tid til å evaluere erfaringene av testanlegget før man skal ta investeringsbeslutning på fullskala anlegg. Det er svært uheldig.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil derimot peke på at Regjeringens prestisjeprosjekt på Kårstø er storstilt sløsing med skattebetalernes penger. Rensing av et gasskraftverk som stort sett står stille er meningsløst, både kostnads- og miljømessig, og illustrerer således hvilken prestisje og symbolpolitikk CO₂-arbeidet bærer preg av. Disse medlemmer vil også påpeke at prosjektet er svært forsinket i forhold til Regjeringens egne planer, og er blitt betydelig dyrere enn Regjeringen skisserte før valget i 2005. Disse medlemmer mener CO₂-renseprosjektet på Kårstø bør skrinlegges i sin nåværende form.

Midlene til Kårstø-prosjektet bør omdisponeres til å finansiere andre relevante pilot- og testprosjekt innen energi og CO₂, samt stimulere til kommersialisering av gode prosjekter. Disse medlemmer vil peke på muligheten for å bygge gass- eller kullkraft-

verk i Midt-Norge med testanlegg for CO₂-rensing. Staben rundt Kårstø-prosjektet kan overføres nye prosjekter, slik at eksisterende kompetanse opprettholdes og utvides. For statens del bør arbeidet koordineres gjennom Mongstad testsenteret, selv om testanlegg bygges andre steder. Samtidig bør man stimulere andre norske miljøer til å utvikle alternative teknologier.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre vil understreke at suksess innen CO₂-håndtering, transport og lagring/bruk ikke oppnås kun ved å være først til å realisere ett anlegg. Suksess oppnår man først når teknologien fremstår som robust og rimelig. Derfor bør CO₂-arbeidet i Norge legges opp mer strategisk og teknologisk rettet, og med mindre politiske inngrep i valg av teststed og tidspunkt for suksess.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener at en helhetlig CO₂-strategi også må vektlegge at norske forsknings- og kompetansemiljøer involveres tett i arbeidet, slik at norsk næringsliv får sjansen til å utvikle slagkraftige aktører i den globale leverandørkonkurransen. Disse medlemmer viser til at dagens prosjekter i stor grad omfatter utenlandske leverandører, og at norske fagmiljøer i alt for liten grad involveres. Dermed brukes norske skattebetaleres penger til å finansiere utvikling og utprøving av teknologier som er levert av utenlandske konkurrenter til norske bedrifter.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak om helhetlig plan for CO₂-håndtering i Norge."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at å utvikle en kostnadseffektiv teknologi for fangst og lagring fra energiproduksjon basert på fossile energikilder er nødvendig for å redusere de globale klimagassutslippene. Disse medlemmer vil derfor ha en kraftig satsing på forskning og utvikling av kostnadseffektiv teknologi for fangst og lagring av klimagassutslipp fra kull- og gasskraftverk. Dette inkluderer bygging av demonstrasjonsanlegg for CO₂-fangst. Norges velstandsnivå er i stor grad bygget på inntekter fra salg av fossil energi som olje og gass. Derfor må også Norge ta et vesentlig ansvar for utvikling av teknologi for fangst og lagring av CO₂ fra forbrenning av fossile energikilder.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at målsettingen med CO₂-satsingen må være å fremme kostnadseffektive og fremtidsrettede tekno-

logikkonsepter for CO₂-håndtering, og sikre bred anvendelse av slik teknologi. Disse medlemmer mener derfor at det er behov for en helhetlig plan for et målrettet og langsiktig arbeid for å modne frem gode løsninger og rammer for CO₂-fangst, -transport og -lagring som også kan anvendes utenfor landets grenser, og som samtidig sikrer at ressursene anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen har lovet fullskala CO₂-rensing av Kårstø innen 2009, og at Regjeringen har brutt sine løfter om at nye gasskraftverk skal baseres på rensing fra dag én. Regjeringen har gitt konsesjon til et gasskraftverk på Mongstad uten rensing fra dag én, og det er full uklarhet om når og hvordan rensing kan komme på plass ved gasskraftverket på Kårstø. Det er behov for en rekke avklaringer omkring Regjeringens arbeid med CO₂-håndtering.

Disse medlemmer viser til at i forbindelse med klimaforliket i Stortinget, jf. avtalen om St.meld. nr. 34 (2006–2007) Norsk Klimapolitikk, Innst. S. nr. 145 (2007–2008), sluttet et bredt flertall på Stortinget seg til mer ambisiøse mål for utslippsreduksjoner enn det Regjeringen i utgangspunktet la opp til.

Disse medlemmer imøteser en sak fra Regjeringen som klargjør hvorledes Regjeringen gjennom en satsing på CO₂-håndtering, vil bidra til fullskala rensing ved gasskraftverkene, og hvor en samtidig legger til rette for ytterligere CO₂-fangst. Disse medlemmer vil også peke på at en satsing på CO₂-håndtering kan være et viktig bidrag til utvikling av ny teknologi og nye løsninger. Det kan bidra til en etablering av nye bedrifter, verdiskaping og nye arbeidsplasser.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme en sak om CO₂-håndtering som klargjør hvordan en slik satsing kan innrettes for bidra til å innfri de nasjonale klimamålene."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak om helhetlig plan for CO₂-håndtering i Norge.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme en sak om CO₂-håndtering som klargjør hvordan en slik satsing kan innrettes for bidra til å innfri de nasjonale klimamålene.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:137 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien om en helhetlig plan for CO₂-håndtering – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. november 2008

Gunnar Kvasheim

leder

Tore Nordtun

ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 22. oktober 2008

Vedrørende Representantforslag nr. 8:137 (2007-2008)

Jeg viser til oversendelse av 23. september der Energi- og miljøkomiteen ber om utredning av Dokument nr. 8:137 (2007-2008) forslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien om en helhetlig plan for CO₂-håndtering av 23.9.2008. Representantene fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i sin varslede energiplan legge frem en sak om helhetlig plan for CO₂-håndtering i Norge."

Satsingen på CO₂-håndtering er et hovedelement i Regjeringens energipolitikk, og vi har iverksatt flere viktige prosjekter for å realisere fangst, transport og lagring av CO₂ i Norge: Planlegging og forberedelse av testsenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM), fullskala fangstanlegg for CO₂ på Mongstad, fullskala fangstanlegg for CO₂ på Kårstø, og transport-

og lagringsløsninger for fanget CO₂ fra Kårstø og Mongstad.

En slik satsing er krevende av flere grunner. CO₂-håndteringsteknologi er i stor grad umoden teknologi, og det er behov for mer utprøving, forskning og erfaring. Videre er det i dag meget kostnadskrevende å bygge og drifte anlegg for CO₂-fangst. Erfaringsgrunnlaget for store CO₂-håndteringsprosjekter er også begrenset da fangst, transport og lagring av CO₂ er lite utprøvd i stor skala. Således er arbeidet som nå gjøres på Mongstad og Kårstø pionervirksomhet, og det setter høye krav til gjennomføringsprosessen. Målsettingen er å fremme kostnadseffektive og fremtidsrettede teknologikonsepter for CO₂-håndtering, og å sikre en bred anvendelse av slik teknologi.

Regjeringen arbeider derfor målrettet og langsiktig for å modne frem gode løsninger og rammer for CO₂-fangst, -transport, og -lagring. Dette er arbeid jeg vil komme nærmere tilbake til i forbindelse med at investeringsbeslutningene knyttet til CO₂-håndteringsprosjektene på Mongstad og Kårstø skal legges fram for Stortinget.